

Mannen och kvinnan

Predikan av pastor Göran Appelgren

(Läsningar: 1 Mos 1:24-2:3; Matt 19:3-6; ÄK 37, 200, HH 366.
Se sista sidan!)

“Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött. Och mannen och hans hustru var båda nakna utan att blygas för varandra.” (1 Mos 2:24-25)

Under attack

Vi lever i en värld av andlig förvirring. Vi lever i en värld där vi blir överösta av information. Vi vet väldigt mycket. Frågan är om vi inte vet för mycket, vet för mycket om det som egentligen inte är så viktigt i det långa loppet. Vi lever i en värld som uppmanar till att skaffa massor med kunskap om det som händer runt om i världen. Och det kanske är det som är problemet – att det är just världen vi får lära oss väldigt mycket om, men inte så mycket om anden, inte så mycket om himlen, inte så mycket om evigheten. Ta till exempel det som rör kärlek och äktenskap!

Vi får lära oss väldigt mycket om hur kropparna fungerar och ser ut. Vi får se väldigt mycket som har med det att göra, antingen vi bett om det eller ej. Löpsedlar, förstasidor i tidningar, annonser i tunnelbanan, snabba bilder mellan TV-program.

Även om man inte behöver bli så där alldeles upprörd över allt detta, så är det balansen det handlar om, balansen mellan världsligt och andligt. Gör tankeexperimentet att det offentliga livet skulle vara lika fullt av kunskap om människans inre liv, om människans andliga liv, om evighetsperspektivet i våra handlingar och beslut. Låt oss dröja vid den tanken igen! Att det inre livet engagerar människor mer än det yttre.

Tänk er det! Plötsligt en dag läser vi detta på löpsedlarna: “Sjukfrånvaron minskar på dagis där man har samtal om himlen och evigheten”.

Reklamaffischerna i tunnelbanan ser annorlunda ut: “En bild av ett äldre par: Varför vi har klarat oss så bra?! Jo, vi hämtade kraft från Guds Ord!”

Dagens Nyheter har börjat med en stor ruta på första sidan där man varje dag citerar någon som fått sitt liv förändrat efter att ha bejakat Gud och det eviga livets lagar.

Ja, nu var ju detta tyvärr bara ett tankeexperiment – inte verkligheten. Men sanningen är att verkligheten kan se annorlunda ut än den gör idag. Den kan om vi vill. Den kan om vi har kunskaper, andra kunskaper. Det är nämligen så, att vad vi än gör, så använder vi kunskaper. Ingen kör bil utan kunskaper. Ingen lagar mat utan kunskaper. Ingen placerar sina pengar utan kunskaper. När vi är vänliga mot varandra gör vi det därför att vi har kunskaper om hur man bemöter varandra i det dagliga livet.

Verkligheten skulle kunna se annorlunda ut, om vi hade en annan sorts kunskap, eller ska vi säga: om vi brydde oss om att samla in en annan sorts kunskaper.

Det gäller kanske mer än något annat det som har med äktenskap och kärlek att göra. Jag tror inte att någon kan undvika att se att institutionen äktenskapet och kärnfamiljen är under attack. Man kan undvika att bry sig om detta. Man kan som strutsen stoppa huvudet i sanden och låtsas att det inte är så farligt, att det går över. Men det sättet håller inte i längden. Det kommer att bli värre – om man inte börjar inhämta en annan slags kunskaper, kunskaper som är förankrade i det eviga livets lagar.

Vad var det nu det stod på löpsedlarna: "Sverige i topp när det gäller hållbara äktenskap". Och den andra kvällstidningens löpsedel säger: "Barnafödandet på väg upp efter andlig förnyelse i Sverige".

Guds Ord och en lära

Verkligheten kan se annorlunda ut, om vi börjar ta till oss en annan sorts kunskap, den kunskap, som undervisar om eviga världen. Den kunskapen kommer från Gud.

Aj, där sa vi åter ett ord som är farligt: Gud. Vore det inte bättre om vi kunde klara av det här på egen hand?, säger världen. Och så säger de som till namnet är kristna men som inte känner lust för andlig kunskap: "Vi klarar det här på egen hand. Guds Ord är ju så gammalt, skrivet för andra tider än vår tid". Det är idag lätt att avfärda Guds Ord, särskilt om man inte försöker skaffa sig en helhetsbild av vad Ordet säger.

Se upp med sådana debattörer som bara plockar fram ett enda bibelcitat i sin argumentering. Det är nämligen så, att en kyrka blir en kyrka först när den har ett sammanhängande tänkande. Det är det som kallas lära. En lära är ett sammanhängande system, där den ena tanken hör ihop med den andra, och där tankarna stöder varandra, precis som i en stad vars effektivitet befrämjas av att de olika delarna var och en utför sin funktion för allas bästa.

Guds Ord är källan för andlig kunskap. Om vi ska bemöta ett kaotiskt tänkande vad gäller äktenskap och kärlek, så är Guds Ord källan. Läran ur Guds Ord undervisar oss, och läran ur Guds Ord för vår kyrka, Nya Kyrkan, är uppenbarelserna genom Emanuel Swedenborg. I Ordet självt och i Läran finns kunskap för det liv som är det verkliga livet, det inre livet här och nu, och som fortsätter på andra sidan.

Om vi, alla människor, visste att livet på jorden inte är mer än ett ögonblick jämfört med livet i evigheten, och vi använde vår tid till att inhämta kunskap som ger näring åt det inre och eviga livet, skulle då inte löpsedlarna se annorlunda ut. Tänk er följande: "Krisgrupp inkallad till skola då flicka kallats för hora". Så skulle upprördheten kunna se ut. Vart har vi hamnat idag egentligen!?

Så länge man inte ser ett alternativ, kan det vara svårt att inse vad det är som pågår. En människa som menar sig vara andlig eller ha en andlig syn på livet har en plikt att skaffa sig andlig kunskap. Det går inte att säga att man tror på Gud, och sedan inte lyssna på vad Gud säger.

Vår Herre, Jesus Kristus uppmanar oss därför att förena tro och handling: "Om ni älskar Mig, håller ni fast vid Mina bud." (Joh 14:12-15)

"Hans bud" är sanningar om livet, hela livet, livet här och livet där. När vi bara tänker på livet här, tappar vi kontakten med kunskapens källa, Herren Gud som gav budorden för livet både här och där. "Allt trons och kärlekens goda är från Gud, och ingenting från människan själv." (AC 10125)

Den som har upptäckt glädjen och friden i att skaffa kunskap från Herrens Ord för att använda den i livet känner igen sig i dessa ord från Psaltarpsalmen 119: "HERRE, om inte din undervisning varit min glädje, hade jag förgåtts i mitt elände. Jag skall aldrig glömma dina befallningar, ty genom dem håller du mig vid liv." (Ps 119:92-93)

Ta sitt kors

Herren vet att vägen bort från det jordbundna är svår. Men det är ju också därför som Han har gett oss en instruktionsbok för hur vi ska klara av det.

Det grundläggande temat är, att vi måste vara villiga att försaka något, för att livet ska bli helt. Ett jordbundet liv är inte helt, och det leder oss hela tiden

vilse, precis som debatten om kärlek och äktenskap är jordbunden och därför leder åt fel håll.

Att avstå från något är inte uppskattat av den människa som lägger störst vikt vid det jordiska och kroppsliga. Att avstå från något man njuter av upplevs som något som kränker ens liv. Men om man tänker så, har man inte velat se att livet är mer än det jordiska. Därför får vi ständiga uppmaningar från Herren att tänka bortom det jordiska: "Om någon vill följa mig, skall han förneka sig själv och ta sitt kors på sig och följa mig." (Matt 16:24)

Vi kan inte följa Herren in i Hans rike, om vi inte lär oss att handla på ett sätt som följer det eviga livets lagar. Korset är att säga nej till det som är själviskt, tidsbundet och förgängligt. Den tidsanda vi lever i är inställd på att tillfredsställa yttre behov i så rask takt som möjligt. Att ta sitt kors är en obehaglig tanke i en sådan atmosfär.

En människa som lägger all sin energi på att uppnå jordisk framgång, kommer att bli besviken, när evighetens sol går upp. Jesus varnar oss: "Den som vill rädda sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min och för evangeliets skull, han skall rädda det." (Mark 8:35-38)

"För min och för evangeliets skull" är samma sak som att säga för sanningen, för de eviga värdena, för ett sant, gott och riktigt liv, först i den inre, sedan i det eviga livet för all framtid.

Jesus uppmanar oss därför att se att det verkliga livet är större än det som är mitt framför näsan på oss: "Mitt rike är inte av denna världen.... Mitt rike är inte något jordiskt rike." (Joh 18:36)

Så, vad är viktigast att skaffa kunskaper om: allt möjligt i den här världen som vi egentligen klarar oss väldigt bra utan, eller kunskaper som hjälper oss att hitta vägen till Herrens rike?! Så här svarar Herren på den frågan: "Vad hjälper det en människa att hon vinner hela världen men förlorar sin själ? Och vad kan en människa ge i utbyte mot sin själ?" (Mark 8:36-37)

För dem som inte tagit sitt kors blir mötet med evighetens sol en fortsatt resa mot förtappelse: "Den som skäms för Mig och Mina ord i detta trolösa och syndiga släkte, för honom skall också Människosonen skämmas, när Han kommer i sin Faders härlighet med de heliga änglarna." (Mark 8:38)

Vi kan inte hävda att vi tror på Herren Jesus Kristus och följer Hans bud, om vi inte på allvar försöker förstå Hans avsikter för oss människor vad gäller kärlek och äktenskap. Världen är under attack. Det vi hör i radio, TV och tidningar i Sverige hörs över hela jorden. Vi måste fråga vad Herrens undervisning är, och vi måste "ta vårt kors" och "mista våra liv för evangeliets skull".

Ideal

Så vad säger då Herren om äktenskap och kärlek? Ja, det börjar redan i Ordets första kapitel, och det är solklart. "Och Gud skapade människan till sin avbild, till man och kvinna skapade Han dem. Gud välsignade dem och sade till dem: Var fruktsamma och föröka er och uppfyll jorden!" (1 Mos 1;27,28)

Att skapelsen skedde till Guds avbild kan inte betyda något annat än att det som skapades var perfekt, att det som skapades var Guds fulla avsikt, inte något tillfälligt experiment utan Hans fulla avsikt med sin skapelse, med människan. När Gud skapade människan – på hebreiska adam – skapade Han man och kvinna. Den fullkomliga bilden av människa som avbild av Gud var man och kvinna. Denna skapelseakt välsignade Gud. "Till man och kvinna skapade [Gud människorna]. Han välsignade dem och gav dem namnet Människa den dag de skapades." (1 Mos 5:1,2) Och Guds vilja var

sedan att mannen och kvinnan skulle vara fruktsamma och föröka sig och uppfylla jorden.

I det följande kapitlet understryks den intima relationen mellan mannen och kvinnan, en intimitet som var Guds vilja:

"Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött." Det var en närhet som därför också var helt självklar för mannen och kvinnan: "Och mannen och hans hustru var båda nakna utan att blygas för varandra." (1 Mos 2:24, 25) Nakenheten står för att man inte har något att dölja för varandra, att man är öppen och omsint mot varandra.

Det råder ingen tvekan om att detta var Guds avsikt, och det som skapades var precis så som Gud hade tänkt sig det hela, för det sägs så här: "Gud såg på allt som Han hade gjort, och se, det var mycket gott." (1 Mos 1:31)

Han sa inte att det bara var ganska okej, och att människan kunde ändra på det hela lite undan för undan. Nej, "det var mycket gott". Så, om man vill gå till Guds Ord och följa det, så har vi väldigt klara riktlinjer.

Om man inte nöjer sig med detta, så finns ju en väl känd fortsättning. Människan å sin sida var inte nöjd. Hon åt av trädet med kunskapen om gott och ont, som hon hade blivit förbjuden att äta av. Trädet med kunskapen om gott och ont är en bild av att människan börjar fatta beslut enligt sitt eget huvud. Hon inbillar sig, att hon blir lik Gud. "HERREN Gud sade: 'Se, människan har blivit som en av oss.'" (1 Mos 3:22-24) Men det är skenet som bedrar. Människan kan aldrig bli lik Gud. Allt gott och sant hos människan kommer ursprungligen från Gud.

Detta missnöje och uppror ledde till att människan inte längre befann sig i det idealiska tillstånd, som Gud hade skapat henne till. Utvecklingen fortsatte nedåt. Efter syndafloden kunde människosläktet i och med Noa börja om i ett försök att vandra med Gud, men det är först i Bibelns sista bok, som vägen pekar fram mot Livets träd ännu en gång, innanför portarna på staden det Nya Jerusalem.

Om man accepterar att Guds Ord ska vara vägledande, så finns det inget som tyder på att Gud ångrade sin ursprungliga plan för man och kvinna. I matteusevangeliet upprepar Jesus med eftertryck orden från första Mosebok: "Några fariséer kom fram till Honom och ville snärja Honom och sade: 'Är det tillåtet att skilja sig från sin hustru av någon anledning?' Han svarade: 'Har ni inte läst att Skaparen från begynnelsen gjorde dem till man och kvinna och sade: Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman skall människan inte skilja åt.'" (Matt 19:3-6)

Går vi sedan till Läran ur Ordet, till det som uppenbarats i Nya Kyrkans Skrifter, så finns en ymighet av klara tankar som bekräftar det som redan lagts fast i Ordet självt. Här är bara några exempel:

"Förbindelsen mellan mannen och kvinnan är ingiven från skapelse och är därför ständigt närvarande." (ÄK 37)

"Den sant äktenskapliga kärleken förbinder mer och mer mannen och hustrun till EN människa." (ÄK 200)

Verklighet

Från dessa ideal ligger verkligheten långt, långt bort. Det är ett gap mellan idealet och verkligheten.

Det ställer människan inför ett dilemma. Vi måste både kunna se verkligheten sådan den är och bejaka idealet. Det är lätt att antingen bara falla undan för det massiva trycket på att ge upp idealen och bara följa ett jordbundet tänkande. Det är också lätt att ställa sig bakom idealet och helt glömma de människor som står långt bort från idealet men som ändå vill

komma bort från kaos och förvirring. Det är därför Jesus – Han som har givit oss idealen – säger: "Det är inte de friska som behöver läkare utan de sjuka. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga till omvändelse utan syndare." (Luk 5:31-32)

Där finner vi barmhärtighet, men lägg märke till att Han inte säger att allt är okej. Han använder starka ord: syndare, sjuka, läkare, omvändelse. Herren lär oss *både* att inte fördöma *och* att uppmana till förändring i riktning mot det som Guds Ord säger.

I Nya Kyrkans Skrifter står dessa realistiska och uppmuntrande ord: "Människans livstillstånd förändras oupphörligen från den späda barndomen ända till livets slut, och även efteråt i evighet." (ÄK 185) Det som idag är förvirrat och kaotiskt kommer inte att vara för evigt. Gud är ingen passiv Gud. Genom sin Försyn verkar Han för varje människas utveckling från det sämre till det bättre, eller från det som är bra till det som är ännu bättre.

Uppgift

Det finns eviga lagar för människans liv, för hela livet, livet här och samtidigt i det inre och i evigheten. "I begynnelsen skapade Gud himmel och jord", både himmel och jord. (1 Mos 1:1) Om himlen glöms, skapas förvirring och kaos. Om vi kommer ihåg himlen och skaffar den kunskap som har med det andliga, inre och eviga livet att göra, kommer vi att kunna skicka ljus in i mörkret och skingra kaos. Det gör vi med Herrens hjälp men såsom av oss själva.

"HERREN är den sanne Guden, han är den levande Guden ... De gudar som inte har gjort himmel och jord skall utrotas från jorden och inte finnas kvar under himlen." (Jer 10:10-11)

Det finns bara en Gud, bara en himmel, och bara en sanning som kan höja oss över det jordiska. När Gud, himmel och sanning tar tag i oss uppstår en renhet i själen som ger den inre styrkan att stå upp för Gud, för himmel och för sanning.

"Jesus sade till de judar som hade satt tro till Honom: 'Om ni förblir i Mitt ord, är ni verkligen Mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria.'" (Joh 8:31-38)

Amen!

1 Mos 1:26-28:

Och Gud sade, Låt oss göra människor till vår avbild, till att vara lika oss. De skall råda över fiskarna i havet och över fåglarna under himlen, över boskapsdjuren och över hela jorden och över alla kräddjur som rör sig på jorden. Och Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade Han henne, till man och kvinna skapade Han dem. Gud välsignade dem och sade till dem: Var frukt-samma och föröka er och uppfyll jorden! Lägga den under er och råd över fiskarna i havet, över fåglarna under himlen och över alla djur som rör sig på jorden! Och Gud sade: 'Se, jag ger er alla fröbärande örter på hela jorden och alla träd med frukt som har frö. Detta skall ni ha till föda. Men åt alla djur på jorden, åt alla fåglar under himlen och åt allt som krälar på jorden, åt allt som har liv ger jag alla gröna örter till föda.' Och det skedde så. Gud såg på allt som Han hade gjort, och se, det var mycket gott. Och det blev afton och det blev morgon. Det var den sjätte dagen.

1 Mos 2:1-3

Så fullbordades himlen och jorden med hela sin härskara. På sjunde dagen hade Gud fullbordat sitt skapelseverk. Han vilade på sjunde dagen från hela det verk som Han hade gjort. Gud välsignade den sjunde dagen och helgade den, ty på den dagen vilade Han från allt Sitt verk som Han hade skapat och gjort.

Matt 19:3-6:

Några fariséer kom fram till Honom och ville snärja Honom och sade: 'Är det tillåtet att skilja sig från sin hustru av någon anledning?' Han svarade: 'Har ni inte läst att Skaparen från begynnelsen gjorde dem till man och kvinna och sade: Därför skall en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman skall människan inte skilja åt.

(Översättning: Svenska Folkbibeln)

Äktenskapliga kärleken:

"Förbindelsen mellan mannen och kvinnan är ingiven från skapelse och är därför ständigt närvarande. Mannen och kvinnan är nämligen så skapade att de av två kan bli såsom en människa, eller ett kött. Och när de blir ett, då är de tillsammans att betrakta som det mänskliga i sin fullhet." (ÄK 37)

"I EN mans äktenskap med EN hustru, mellan vilka det finns en sant äktenskaplig kärlek, blir hustrun mer och mer hustru, och äkta mannen mer och mer äkta man, och den sant äktenskapliga kärleken förbinder mer och mer de två till EN människa." (ÄK 200)

Himmel och helvete:

"Eftersom himlen består av människosläktet, och änglarna i himlen följaktligen består av båda könen, och eftersom det från skapelsen är så att kvinnan är till för mannen och mannen är till för kvinnan och att alltså den ena är till för den andra ... så följer att det finns äktenskap i himlarna lika väl som på jorden." (HH 366)

Förkortningar av Skrifterna:

AC = Arcana Coelestia

HH = Himmel och helvete

ÄK = Äktenskapliga kärleken